

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS]**

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 22.08.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 25.08.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.72 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.04>

**УМБЕРТО ЕКО ТА ІТАЛІЙСЬКІ МАС-МЕДІА
(ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ)**

Гліб Леонідович Оксак (м. Київ, Україна)

glebushka23@ukr.net

аспірант

Київський національний лінгвістичний університет

(Міністерство освіти і науки України)

03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

Стаття присвячена лінгвістичному дослідженню стилістичних помилок та погрішностей у найвідоміших засобах італійської преси, де має місце викривлення інформації та непрофесійна діяльність журналістів.

Ключові слова: екстралінгвістична інформація, мовні «каламбури», перекривлення змісту, повідомлення, фахова некоректність.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Умберто Еко та італійські мас-медіа (лінгвістичний аспект) (Українською)

[Umberto Eko ta italijs'ki mas-media (lingvistychnyj aspekt)]

© Оксак Г. Л. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

UMBERTO ECO AND ITALIAN MASS MEDIA (LINGUISTIC ASPECT)

Gleb L. Oksak (Kyiv, Ukraine)

glebushka23@ukr.net

PhD Student (Philology)

Kyiv National Linguistic University

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

03150, Kyiv, 73, Velyka Vasylkivska Str.

The article is about the linguistic analysis of stylistic errors and inaccuracies in the most famous mass media in Italy, which contains information distortion and journalists' unprofessional approach.

Keywords: *extralinguistic information, linguistic "puns", content distortion, messages, professional irrelevance.*

Інформаційні повідомлення, репортажі, статті, тематичні статті, рубрики – це основний зміст сучасних мас-медіа, що стали невід’ємною частиною нашого життя.

На цю інформацію дуже впливають екстралінгвістичні умови які диктують стиль інформації, її доречність та змістовність.

Головна риса таких повідомлень – це те, що подається тільки новий факт події, явища, тощо зазвичай без усіляких подробиць.

Однак повідомлення саме по собі не містить інформації. Воно отримує цю властивість лише через своє положення у процесі комунікації, з відносин між комунікатором та реципієнтом [4, с. 627].

Але бувають випадки, коли «коментатори від преси» дозволяють собі так би мовити «мовні каламбури», що призводять до нівелювання змісту інформації або зовсім до перекирвлення або навіть спотворення інформаційного повідомлення.

Чим більший розрив у знаннях, на думку Шеннона, чим вищим є ступінь невизначеності, тим більший може бути обсяг інформації в повідомленні. Але якщо до того ця інформація рясніє «мовними каламбурами», говірками або цитатами, наведеними невірно, спотвореними штучно, тоді зрозуміти, про що

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Umberto Eco and Italian Mass Media (Linguistic Aspect) (in Ukrainian)

[Umberto Eko ta italijs'ki mas-media (lingvistychnyj aspekt)]

© Oksak G. L. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

саме йдеться, здається складним, а подекуди практично не можливим або незрозумілим.

Так, Умберто Еко, видатний письменник, літературний діяч, філософ, вчений який займався лінгвістичними проблемами мови, зокрема семіотики та теорії комунікації, фахівець з багаторічним досвідом, у одному зі своїх есе «Про пресу» вказує на кричущу безграмотність ділків від преси, що створюють подібні безглуздості, а потім виносять їх на широкий загал.

Так, наприклад у вельми поважних періодичних виданнях, таких як «Corriere della Sera» та «La Repubblica», на які посилається У. Еко, можна зустріти такі «перли» як:

1. «Надія помирає стоячи» (замість «останньою»).
2. Ми затиснуті клінчевим «захватом» (боксерський прийом коли супротивник не має змоги навіть поворухнутися).
3. Діні (колишній високопосадовець) заявляє: настав рік охлялих корів (що мається на увазі, незрозуміло).
4. Мешканці Квиріналу (урядовий квартал у Римі) запалюють вогнище на військовій стежці» (замість: вийти на стежку війни) («військова стежка - це суто індіанський атрибут - тут перекинуті ключові поняття).
5. Знявши голову, не оплакуй густе волосся» (взагалі перекинутий текст говірки).
6. Панелла (колишній урядовець) влучив у саме яблучко (цей вислів вимовляється при стрільбі по мішені – мається на увазі – що досяг мети).
7. Час не чекає, коней на переправі не міняють (з'єднали разом два вислови, у результаті отримали лексичну невідповідність).
8. У Парламенті розгортаються баталії (військовий сленг, тобто військові дії, що мають місце на засіданні уряду).
9. Пристав до дупи як листя з лазні (вульгарна говірка, що означає, що хтось або щось набридло до смерті). Взагалі то такі вислови у офіційній пресі недопустимі. А на додаток ще й закінчення: з носом до горла. Уявіть собі такий «каламбурчик» «пристав до дупи як листя з лазні з носом до горла» [6].
10. Треба визволяти як козу так і капусту (мабуть мається на увазі п'єса «Королі і капуста» - викривлення змісту назви).

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Умберто Еко та італійські мас-медіа (лінгвістичний аспект) (Українською)

[Umberto Eko ta italijs'ki mas-media (lingvistyczny aspekt)]

© Оксак Г. Л. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

11. Нове колінце цього балету (у значенні новий елемент балетних рухів, «колінце» - це від брутального «вibriки»), про балет навіть не йдеться, це метонімія, означає «дії парламенту», не можна сказати по відношенню до балетного мистецтва «нові vibрики цього балету». Тут наявність невідповідності стилю.
12. Фінінвест знову у боксерській стінці (Фінінвест – назва відомої італійської фінансової організації). Тобто банківська установа прийняла жорсткі обмеження стосовно зобов'язань клієнтів.
13. Каша заварена, і мусимо її сьорбати (замість «сам заварив, сам і вирішуй проблему», якщо вчинив щось недобре).
14. Унюхати б, звідки вітер віє (нюх, нюхати, унюхати – це взагалі про собак головною цінністю яких при полюванні є саме нюх). Тут замість унюхати (це дієслово у контексті має дещо принизливий зміст) має бути «дiзнатися звідки вітер віє», бо «унюхати» спотворює саму ідею вислову.
15. Індекс популярності катастрофічно стрімко гупає донизу (невідповідність лексичного наповнення – перша частина – публіцистичний стиль «гупає донизу» – зовсім інше стилістичне маркування).
16. Той, хто має вуха, слухає (перекривлення молитовного вислову англійських протестантів «хто має вуха, той почує» у сенсі зрозуміє).
17. Під знаменами ... певної ідеї у битві залишив чимало пір'я та пуху (оригінал звучить так: розбити в пух та пір'я – знищити вщент). Цей приклад навіть не є каламбуром, виникає враження що мова йде про півнячий бій [8].

Згідно влучного образного висловлювання Умберто Еко, це не газети, а «Казки матусі Гуски» (сказки матушки гусыни), примітивні розповіді.

Всі ці перекривлені вислови, де здається, самі автори цих «перлів» не завжди розуміють істинне значення сталих висловів та говірок і на свій розсуд їх комбiнують, доводячи зміст повідомлення чи інформації до повного абсурду.

Для пересічного громадянина ці новостворені «крилаті вислови» зовсім не цікаві, тому що читачам насамперед важливо знати правдиво подані новини, події тощо. Уся ця «белетристика» демонструє «високий рівень освіти» та

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Umberto Eco and Italian Mass Media (Linguistic Aspect) (in Ukrainian)

[Umberto Eko ta italijs'ki mas-media (lingvistychnyj aspekt)]

© Oksak G. L. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

обізнаності деяких співробітників вказаних мас-медіа, зазначає Умберто Еко, що нажаль, не відображає дійсну картину реальності.

Література:

1. Вакуров, В. Н., Кохтев, Н. Н., Солганик, Г. Я. *Стилистика газетних жанров* (Москва «Высшая школа» 1978), 183.
2. Лахтіонова, К. М. «Перекладацькі помилки у перекладах художніх творів або пастка для перекладача.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 33 (2018): 210-217.
3. Пономарів, О. Д. *Культура слова: мовно-стилістичні поради* (Київ, Либідь, 2011), 272.
4. *Публіцистика. Масова комунікація. Медіа-енциклопедія* (Київ, Академія української преси, центр Вільної преси, 2007), 780.
5. Эко Умберто. *Пять эссе на темы этики* (Санкт-Петербург, Symposium, 2002), 192.
6. *Corriere della Sera* (11.01.1995).
7. Eco Umberto. *Cinque scritti morali* (Milano. Bompiani 1997), 128.
8. *La Repubblica* (28.12.1994).

References:

1. Vakurov, V. N., Kohtev, N. N., Solganik, G. Ja. *Stilistika gazetnih zhanrov* (Moskva «Vysshaja shkola» 1978), 183.
2. Lahtionova, K. M. «Perekladac'ki pomylky u perekladah hudozhnih tvoriv abo pastka dlja perekladacha.» *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi lingvistyky* 33 (2018): 210-217.
3. Ponomariv, O. D. *Kul'tura slova: movno-stylistychni porady* (Kyiv, Lybid', 2011), 272.
4. *Publicystyka. Masova komunikacija. Media-encyklopedija* (Kyiv, Akademija ukrai'ns'koi' presy, centr Vil'noi' presy, 2007), 780.
5. Jeko Umberto. *Pjat' jesse na temu jetiki* (Sankt-Peterburg, Symposium, 2002), 192.
6. *Corriere della Sera* (11.01.1995).
7. Eco Umberto. *Cinque scritti morali* (Milano. Bompiani 1997), 128.
8. *La Repubblica* (28.12.1994).

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Умберто Еко та італійські мас-медіа (лінгвістичний аспект) (Українською)

[Umberto Eko ta italijs'ki mas-media (lingvistychnyj aspekt)]

© Оксак Г. Л. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net